

Література:

1. Ісаєвич С. І. Особливості професійної підготовки майбутніх психологів щодо профілактичної роботи з дітьми, що мають невротичні ознаки //Актуальні проблеми психології: збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України – Київ. - Ніжин : ПП Лисенко, 2017. – Том ІХ. – Загальна психологія. Історична психологія. Етнічна психологія. – Вип. 10. – С.57 – 65
2. Ісаєвич С. І. Роль соціально-психологічної служби вищих навчальних закладів у професійній підготовці майбутніх фахівців. Актуальні питання теорії та практики психолого-педагогічної підготовки майбутніх фахівців: тези доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції (Хмельницький, 21-22 квітня 2015.) / [ред.колегія: Є.М. Потапчук (голова.ред.), Т.Л. Левицька, Л.О. Подкоритова, В.К. Гаврилькевич, О.В. Варгата, Л.Г. Параскевич] / М-во освіти і науки України, Хмельницький нац. Ун-т, Каф. Практ. Психол. та педагог.-Хмельницький: ХНУ, 2015. - С. 159-160

УДК: 159.923.2

Корнієнко Інокентій Олексійович
Мукачівський державний університет,
м. Мукачєво, Україна

ПОВЕДІНКОВІ КОРЕЛЯТИ ОПАНУВАЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ ОСОБИСТОСТІ

Вивчення проблеми адаптації особистості до різного роду складних життєвих ситуацій призвело до появи нового напрямку досліджень в психологічній науці, а саме копінг-досліджень, які стали популярними як закордоном, так і у нашій державі. Проблема опанувальної поведінки є менш досліджуваним явищем, та попри це, надзвичайно важливим, оскільки вміння опанувати нові, важкі життєві ситуації свідчить про високий рівень розвитку особистості, а також вимагає від особистості високих волевових зусиль, високий рівень самоконтролю, рефлексії, гнучкість мислення та інших особистісних якостей.

Над даною проблемою працювали багато дослідників як у вітчизняній, так і зарубіжній літературі, і розглядали її у різних підходах, а саме: суб'єктно-діяльнісний підхід (Рубінштейн С.Л., Абульханова К.О., Брушлинський А.В., Сергієнко О.О.), когнітивний транзактний підхід до опанування зі стресовою поведінкою (Лазарус Р., Фолкман С.) та ін.. Крім того, теоретичною основою дослідження послужили концепція багаторівневого онтопсихологічного розвитку індивідуальності або структурно-генетичний підхід Ананьєва Б.Г.; теорії та концепції психології розвитку і функціонування психіки (Виготський Л.С., Анциферова Л.І., Александров Ю.І., Лейтес Н.С., Мерлін В.С., Ельконін Д.Б., Асмолов О.Г.), в тому числі, вікового розвитку (Еріксон Е., Юнг К., Ананьєв Б.Г., Давидов В.В., Сергієнко О.О.), диференційний підхід до вивчення захисної і опанувальної поведінки (Лібіна Є.В., Лібін О.В.) та ін. [1].

Актуальним є питання: як поведінкові кореляти впливають на поведінку особистості; як здійснюється вибір стилів і стратегій опанувальної поведінки особистістю; чи є і які індивідуально-психологічні та особистісні предиктори опанування.

Метою дослідження постає аналіз поведінкових корелят, таких як рефлексія, поведінкові паттерни в звичайному житті, як факторів впливу на опанувальну поведінку особистості.

Розуміння природи копінгу йде, з одного боку, від досліджень на тваринах, а з іншого від психоаналітичної традиції з її захисними механізмами. Принципово новий підхід до копінг-поведінки запропонували С. Фолкман і Р. Лазарус. На сьогоднішній день залишається відкритим питання про те, наскільки мінливий копінг у конкретної людини залежно від оцінки – стресової ситуації, об'єктивних характеристик, даної ситуації і особистісних особливостей самої людини.

Результати психодіагностичного дослідження, метою якого було виявлення поведінкових корелят та їх вплив на копінг-стратегії, які використовують студенти різних курсів навчання, показали наступне: студенти різних курсів навчання Мукачівського державного університету використовують в залежності від ситуації різні стратегії: проблемно-орієнтований копінг, емоційно-орієнтований копінг та уникнення, але переважає проблемно-орієнтований копінг, пов'язаний зі спробами людини поліпшити відносини «людина-середовище» шляхом зміни когнітивної оцінки ситуації, наприклад, пошуком інформації про те, що робити і як вчинити, або шляхом утримання себе від імпульсивних або поспішних дій. З огляду на отримані результати, можемо говорити, що стилі опанування студенти також використовують різні, а саме проблемно-орієнтований стиль, який характеризує здатність особистості до попереднього аналізу проблеми; фокусування на проблемі і пошук можливих способів її вирішення; прагненні краще розподіляти свій час; зверненні до власного досвіду вирішення аналогічних проблем. Студенти, які застосовують емоційно-орієнтований стиль зосереджені на власних недоліках, роздратовані або апатичні; агресивні. А ті студенти, які орієнтовані на уникнення намагаються отримати задоволення від речей, які не мають відношення до конкретної ситуації: приємні покупки, улюблена їжа, читання книг, перегляд телевізора, прогулянки улюбленими місцями тощо; звертаються за професійною допомогою. Тобто прослідковується певна полярність в стилях і стратегіях опанування.

Така полярність може бути через вплив поведінкових корелят, а саме через тип поведінки, рівень розвитку рефлексії, рівень впевненості, стресостійкості та ін. Порівняльний аналіз отриманих даних свідчить про те, що чим адекватнішими є поведінкові прояви студентів у стресових ситуаціях та оптимальніші поведінкові кореляти, тим більш конструктивні копінг-стратегії вони обирають. Кореляційний аналіз також підтверджує існування прямого взаємозв'язку між копінг-стратегіями та поведінковими корелятами. За результатами кореляційного аналізу, можна говорити, що такі поведінкові кореляти як: рефлексія, тип поведінки «Дорослий», «Дбайливий батько»,

модель поведінки «Впевнені незалежні дії» впливають на вибір конструктивної стратегії «Вирішення проблеми», а такий фактор, як тривожність та тип поведінки «Адаптована дитина» детермінують появу деструктивної стратегії «Уникнення». Отриманий середній рівень рефлексії говорить про недостатнє використання отриманого досвіду раніше, що може призводити до утруднення при вирішенні аналогічних ситуацій у майбутньому. Досліджуванні впевненні, що людина здатна контролювати своє життя, вільно приймати рішення і втілювати їх в житті. Для студентів характерно прагнення: збалансувати ділову активність, напружену роботу зі зміною занять і організованим відпочинком, але нажалі у них це не завжди виходить.

Література:

1. Крюкова Т.Л. Психологія совладаючого поведіння: Монографія / Татьяна Леонидовна Крюкова. – Кострома: Студія оперативної поліграфії «Авантитул», 2004. – 344 с.

УДК 159.964.1

*Макарова Наталія Миколаївна,
Бреус Вікторія Вікторівна
Східноукраїнський національний університет,
м. Сєвєродонецьк, Україна*

ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ СТУДЕНТА

Сучасна економіка, орієнтована на широке застосування високих технологій, висуває нові підвищені вимоги до якості підготовки фахівців - освітнім і професійним рівнем молодих фахівців, їх моральним і психологічним характеристикам. Однією з важливих завдань освіти є формування конкурентоспроможності особистості, її відповідності актуальним і перспективним потребам суспільства і держави. Ситуація модернізації вітчизняної освіти передбачає орієнтацію на виховання не тільки інтелектуальної, культурної, творчої, а й конкурентоспроможності особистості [4]. Ця ситуація пояснюється тим, що якість робочої сили все більше визначає конкурентоспроможність економіки держави.

Конкурентоспроможність студента, його професійна мобільність повинні забезпечуватися високою якістю результатів освітньої діяльності, системна інтеграція якої забезпечує формування мобільної особистості, особистості вільної і відповідальної, здатної до творчої діяльності, готової до масштабної реалізації своїх потенційних можливостей. Можна стверджувати, що в сучасних умовах одним із пріоритетних завдань освіти стає формування у студентів конкурентоспроможності як базисної якості особистості, що розвивається [1].

Багато керівників підприємств і організацій відзначають, що недостатня професійна готовність - справа часу: як правило, молодий фахівець легко

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>